

Tusculum

2024
SOLIN-17

Nakladnik

Javna ustanova u kulturi
Zvonimir Solin
Kralja Zvonimira 50
Solin

Za nakladnika

Tonći Čićerić

Glavni urednik

Marko Matijević

Uredništvo

Joško Belamarić
Nenad Cambi
Dino Demicheli
Josip Dukić
Arsen Duplančić
Miroslav Katić
Dražan Maršić
Ivana Odža
Michael Ursinus

Grafičko oblikovanje i priprema za tisak

Marko Grgić

Izrada UDK-a

Iva Kaić

Tisak

Jafra Print d. o. o.

Naklada

500 primjeraka

Izdavanje časopisa novčano podupire Grad Solin.

UDK 908(497.5-37 Solin)

Tiskana inačica: ISSN 1846-9469

Mrežna inačica: ISSN 1849-0417

Tusculum

Časopis za solinske teme

17

Solin, 2024.

Sadržaj

7-14	Dino Demicheli	Nadgrobní titul obitelji <i>Trosius</i> pronađen u zapadnim salonitanskim bedemima
15-32	Irena Radić Rossi – Alice Lucchini	Drugi rimski brod na Trsteniku u Kaštel Sućurcu
33-41	Inga Vilogorac Brčić	<i>Matres Delmatarum</i> Kult Velikih Majki u Saloni
43-63	Luka Donadini	Religija, kult i moralnost u Saloni (III) Etička misao u nadgrobnome natpisu
65-85	Nada Topić	Prilog poznavanju povijesti knjižnica i čitaonica na području Solina
87-101	Marko Matijević	Građa iz solinske povijesti (II)
103-119	Blanka Matković	Djelovanje poslijeratne protukomunističke »reakcije« u Solinu kroz UDB-in dosje Živka Grubića (1950. – 1952.)
121-150	Žana Medved – Marko Matijević	Solinske teme na filatelističkim izdanjima Hrvatske pošte
151-180	Mirko Jankov	Iz repertoara Pučkih pivača Gospe od Otoka – Solin: Osam reinterpetiranih napjeva
181-190	Ivana Odža	Izvandomovinska čežnja Duške Crmarić Tomašić
191-192		Naputak suradnicima <i>Tusculuma</i>

Mirko Jankov

Iz repertoara Pučkih pivača Gospe od Otoka – Solin:

Osam reinterpretiranih napjeva

Mirko Jankov

Kneza Trpimira 94

HR, 21231 Klis

mjankov@umas.hr

U radu se istražuje i analizira osam napjeva koje Pučki pivači Gospe od Otoka iz Solina poznaju i izvode već dugi niz godina – naučivši ih i (re)interpretirajući ih još od prve polovine 20. stoljeća, točnije od vremena između dvaju svjetskih ratova. Na taj su način, uz izvorni repertoar vlastitih pučkih crkvenih i svjetovnih napjeva, najčešće troglasnih, po čemu su inače najpoznatiji i najprepoznatljiviji, usvojili i skup napjeva jednim dijelom poznata, a dijelom nepoznata autorstva, uz naznaku da neki od napjeva potječu iz neke druge sredine. U praksi, jednako kao i u osobnoj svijesti, pjevači su ih s vremenom prilagodili i preoblikovali u nešto »svoje« i, samim time, solinsko. Usporedba s glazbenom fizionomijom pojedinih dostupnih izvornih napjeva otkriva preinake i prilagodbe koje su prethodne generacije Pučkih pivača primijenile u svojim izvedbama i koje su se uspjele očuvati sve do danas. Dugogodišnjim ponavljanjem i izvedbenim utvrđivanjem ovih napjeva-inačica – također većinom troglasnih – postignute su njihove čvrste stilsko-izvedbene odlike, koje inače rese solinske tradicijske napjeve, napose one svjetovne, (proto)klapske provenijencije. Istraženi napjevi (*Podno Klisa; Planula zora; Na srid grada Šibenika; Zeleni se gaj; Tri male divojčice; Volilo se dvoje mladi; Mila moja, napoj meni konja; Svi Cigani Sveca slave*) ovdje su prvi put transkribirani i postavljeni u povijesni, izvedbeni i društveni kontekst.

Ključne riječi: Solin, Pučki pivači Gospe od Otoka, pučko svjetovno pjevanje, klapsko pjevanje, skladani napjevi, glazbeni aranžmani

UDK: 784.4(497.583 Solin):398.8

Prethodno priopćenje

Primljeno: 21. lipnja 2024.

Uvod

Vokalna baština crkvene i svjetovne provenijencije u gradu Solinu, a napose povijest, djelovanje i repertoar Pučkih pivača Gospe od Otoka, solinskoga muškoga pjevačkog zbora, koji je na poseban način njeguje, do sada su obrađeni u više navrata.¹ Iz tih prinosa, znanstvenih,

a djelomično i popularno pisanih, jednako kao i iz samih dostupnih nam snimaka,² razvidna je etnomuzikološka, kulturološka i sociološka relevantnost solinske vokalne baštine, jednako kao i vrijednost napjeva poniklih kako iz glagoljaškoga bogoslužja tako i iz spontana pučkoga homofonijskog

1 Vidi npr. sljedeće priloge (navedene slijedom nastanka): Zaninović 1938, str. 182-183; V. Bersa 1944, str. 35-36, 50, 60-61, 78, 106-107, 121, 138-139, Dodatak str. VI; A. Dobronić 1947; 1948; Martinić 1982, str. 12, 75; Lj. Stipišić 2002; T. Čičerić 2010; M. Jankov 2010; 2011a; J. Martinić 2011, str. 37-43; Čičerić 2012; M. Jankov 2012; Čičerić 2013; M. Jankov 2013; 2015; J. Martinić 2015, str. 30-36; M. Jankov 2017; 2018; 2021; Čičerić 2022; M. Jankov 2022a; 2022b; 2023.

2 Zainteresirane upućujem na snimke solinskih pučkih napjeva koje su načinili Jerko Martinić (1974., pučki crkveni napjevi): [https://stin.hr/sadrzaj/splitsko-poducje/te-Ljubo-Stipišić-Delmata-\(1984.,-pučki-svjetovni-napjevi\):-https://delmata.org/digitalizacija/tz/svjetovni/piva%C4%8Di-salone-pjevaju-svjetovne-napjeve-staroga-solina;](https://stin.hr/sadrzaj/splitsko-poducje/te-Ljubo-Stipišić-Delmata-(1984.,-pučki-svjetovni-napjevi):-https://delmata.org/digitalizacija/tz/svjetovni/piva%C4%8Di-salone-pjevaju-svjetovne-napjeve-staroga-solina;) (1986. i 2002., crkveni napjevi) <https://delmata.org/digitalizacija/tz/crkveni/piva%C4%8Di-salone-pjevaju-crkvene-pu%C4%8Dke-napjeve-starog-solina> (15. lipnja 2024.).

više glasja (najvećma troglasja, iz kojega se zapravo razvilo ono što danas razumijemo pod klapskim pjevanjem).³

Ovogodišnji prilog, nastao s ciljem istraživanja karakteristična dijela (ili podskupa) repertoara solinskih Pučkih pivača – usvojenoga ali i na specifičan način odnjegovanoga i (re)interpretiranoga – nastavak je prethodno spomenutih etnomuzikoloških nastojanja. U užemu pak smislu, ovaj se rad može smatrati i dodatkom na članke koji su u *Tusculumu* bili objavljeni godine 2022. i 2023.⁴ No dok su se u njima kao predmet interesa našli (većinom) solinski napjevi (proto)klapske fizionomije i konteksta, ovom prilikom namjera nam je osvrnuti se na naučene napjeve svjetovne tematike i namjene, a koje su Pučki pivači započeli izvoditi još u vremenu između dvaju svjetskih ratova te ih kontinuirano (neke češće, a neke tek rijetko) izvode ili ih znaju otpjevati (makar i na razini informacije dostatne da se pojedine dionice snime i transkribiraju).⁵

Dio je obrađenih naslova autorski, dok se oni preostali općenito smatraju tradicijskima i potječu izvan solinske sredine. U osobnoj svijesti Pučki pivači s vremenom su ih transformirali u nešto »svoje« i, samim time, solinsko. Usporedba s glazbenom fizionomijom pojedinih dostupnih izvornih napjeva otkriva preinake i prilagodbe koje su prethodne generacije Pučkih pivača primijenile u svojim izvedbama i koje su se, kao pučko glazbeno preoblikovanje, uspjele očuvati sve do danas.

Dugogodišnjim ponavljanjem, prenošenjem i povijesnim (tj. iskustvenim) filtriranjem taj je, dakle, dio repertoara Pučkih pivača zadobio razmjerno čvrste stilsko-izvedbene odlike, točnije one koje i inače rese solinske tradicijske napjeve, napose pak napjeve svjetovne tematike/namjene (i upadljivo durske zvukovnosti!). Činjenica da je riječ o nekoj vrsti »hibridnih napjeva«, u zanimljivu spoju autorskoga ili pak nedomicilnoga s idiomom kakav inače njeguju Pučki pivači, potaknula je autora ovoga članka, njihova današnjega voditelja, da ih znanstveno obradi.

Osam napjeva koje ćemo sagledati kroz transkripcije te u osnovnim glazbenim, tekstovnim i izvedbeno-kontekstualnim aspektima snimljeno je prilikom rada (proba) te raznih izvedaba i druženja s Pučkim pivačima u razdoblju 2020. – 2022. godine.⁶ I ovom se prilikom želi ostvariti etnomuzikološko⁷ istraživanje, kojega bi rezultati, osim podastiranja zainteresiranoj stručnoj i kulturnoj javnosti, bili od koristi ponajprije skupini pjevača-kazivača i lokalnoj društvenoj zajednici. Iako Pučki pivači još uvijek velikim dijelom ustraju u spontanu usmenom prenošenju, učenju i uvježbavanju svojega izvornog repertoara, recentni uvjeti života i rada (napose pristupa na samim zbornim probama) često zahtijevaju brzo usvajanje glazbenoga gradiva. To je posebno izraženo kod novih članova, koji se napose rado (po)služe i notnim zapisima tradicijskih napjeva, jer tako brzo (tj. brže) ostvare rezultate te, posljedično, prije pristupe zajedničkim izvedbama.⁸

3 Opširnije npr. u: V. Balić 2016; J. Bezić 1977; S. Bombardelli 1980; S. Bombardelli 1986; N. Buble 1999; 2009; J. Čaleta 2003; 2004; 2008; 2013; 2021; J. Čaleta – J. Bošković 2011; P. Čaleta 2020; M. Marić 2001; V. Milin Ćurin 2016; M. Milošević 2011; J. Mirošević 1996; M. Povržanović 1989a; 1989b; 1990; J. Primorac 2010a; 2010b; 2012; 2013; J. Veršić 1991; L. Županović 1977. Vidi i: <https://ich.unesco.org/en/RL/klapa-multipart-singing-of-dalmatia-southern-croatia-00746>; <https://min-kulture.gov.hr/kulturna-bastina/vrste-kulturne-bastine/nematerijalna-kulturna-bastina/nematerijalna-dobra-upisana-na-unesco-ov-reprezentativni-popis-nematerijalne-kulturne-bastine-covjecanstva/klapsko-pjevanje/8247> (13. lipnja 2024.).

4 M. Jankov 2022b; 2023.

5 Popis članova Pučkih Pivača u vremenu snimanja (zaključno s krajem godine 2022.):

Tenori I.: Ante Parać (Dinkov) r. 1952., pjeva od 1981.; Zdravko Vrgoč (Bartulov) r. 1973., pjeva od 2013.; Joško Uvodić (Milin, Kudrin) r. 1979., pjevao 2011. – 2013., potom od 2019.;

Tenori II.: Ljubomir (Ljubo) Podrug (Vladin, Bašin) r. 1947., pjevao 1959. – 1966. (ponekad izvodi i dionicu prvoga tenora), potom od 2010.; Nikša Barišić (Antin/Tončev, Barišin) r. 1966., pjeva od 2002.; Tomislav (Tomo) Grbić (Brankov) r. 1973., pjeva od 2014.; Leo Milanović (Berin) r. 1973., pjeva od 2015.; Mario Bubić (Marinov) r. 1979., pjeva od 2019.;

Basovi: Dinko Roguljić (Ivanov, Marušin) r. 1944., pjeva od 2013.; Goran Bešker (Brankov) r. 1960., pjeva od 2015.; Stipe Filipović (Matin) r. 1978., pjeva od 2017.; Ilija Kokeza (Stipin) r. 1979., pjeva od 2016.; Miro Parać (Antin) r. 1982., pjeva od 2009.; Petar Podrug (Jerkov, Veladin) r. 1984., pjeva od 2001.;

Voditelj zbora: Mirko Jankov (2010. – 2013.; ponovo od 2019.). Usp. i M. Jankov 2022b, str. 205-206.

6 Izražavam iskrenu zahvalnost Pučkim pivačima Gospe od Otoka na suradnji i spremnosti da sa mnom podijele svoja pjevačka iskustva i sjećanja.

7 Opširnije u: J. Čaleta 2003, str. 225; M. Herndon 2000, str. 357-358; V. Milin Ćurin 2016, str. 14. Vidi i: J. Bezić 1996; N. Buble 1997; C. Ceribašić 2009a; 2009b; J.

Čaleta 1999; J. Stock 2008. Vidi i V. Gulin Žrnić 2006.

8 S dolaskom novih članova u Pučke pivače, što i osobno mogu posvjedočiti, pokazuje se da postojanje zapisa napjeva (tj. predložka) znatno olakšava učenje repertoara – jer većina njih »voli povezati zvuk i sliku«. Mnogi, napose oni mlađi, počesto će izvedbe napjeva (osobito svoju dionicu) snimiti i mobitelom te će je poslije preslušavati i tako brže naučiti. Osim na samim probama, koje se održavaju redovito (jednom ili dvaput tjedno) – mimo stanke u ljetnim mjesecima te za odmora u božićno-novogodišnjim danima, u Velikome tjednu i za Uskrs – ovaj se repertoar najlakše (i najradije), kao i »nekada« (naime, dok im je stručno glazbeno vodstvo bilo nepoznanicom), uči slušajući i sudjelujući na raznim feštama i marendama što ih organiziraju ili na koje su pozvani sami Pučki pivači. Kod novih pjevača naučenost zapisanih napjeva ipak ne poništava iskustvo spontanoga višeglasnog pjevanja, budući da su u izvedbama, s vremenskim odmakom, uvijek prisutni stanoviti »odmaci« od tako »naučene pismek«.

Napjevi – karakteristike, povijesni i izvedbeni konteksti

Općenito govoreći, repertoar je Pučkih pivača karakterističan pa i melodijski unikatan, ponajprije stoga što najveći njegov dio sačinjavaju starinski mjesni crkveni (glagoljaški) i svjetovni (protoklapski) napjevi. Štoviše, (p)ostajući poput svojevrzne enklave⁹ te danas rijetkim predstavnicima tradicijskih dalmatinskih muških zborova (i crkvenih i svjetovnih, a može se reći i tradicijskih klapa) koji su znatnim dijelom uspjeli zadržati, kako i sami kažu,¹⁰ »starinske pisme i pivanje«, oni su tijekom posljednjih nekoliko desetljeća stekli svoju prepoznatljivost i izvan uže sredine. Nije, stoga, neobično da – osim što redovito pjevaju u Solinu – zgodimično budu pozvani i drugdje, da nastupaju i u crkvama (na misnim slavljinama i raznim smotrama crkvene glazbe) i na svjetovnim manifestacijama (raznim komemoracijama, kulturnim i inim skupovima, izložbama, proslavama i sl.).¹¹ Upravo u potonjim prigodama, jednako kao i na druženjima uz svečane objede, marende ili zakuske (sl.1, 2 i 3),¹² moguće je redovito čuti i većinu napjeva donesenih u nastavku rada. Zbog svoje prirode napjevi koji nas ovom prilikom interesiraju čine gotovo pa samostalan tematski podskup (davno naučenih »naslova«, a koji su se s vremenom »primili« među Pučke pivače, djelujući k tome kao da su i izvorno njihovi. Kako ćemo vidjeti u nastavku izlaganja, tome u prilog idu osobito dvije činjenice: solistički uvodni zapjevi i, osobito, pripadnost durskome tonskom rodu (s mogućnošću da tenori budu najčešće terčno upareni, što je inače načinu pjevanja Pučkih pivača i »nešto najprirodnije«).

S vremenom su ovi napjevi, osobito kod pjevača s duljim izvedbenim stažom, postali dijelom izričaja njih samih (napose u karakterističnim zapjevima/solima) ali i neodvojivim dijelom glazbenoga identiteta¹³ čitava njihova zbora.

Slika 1
Ante Parać i Ljubomir Podrug predvode pjevanje na večeri u Gašpinoj mlinici prigodom manifestacije Iz Solinskog lonca: Što su jeli naši stari?¹⁴ (26. kolovoza 2022., snimio Joško Uvodić)

To su:

1. Podno Klisa;
2. Planula zora;
3. Na srid grada Šibenika;
4. Zeleni se gaj;
5. Tri male divojčice;
6. Volilo se dvoje mladi;
7. Mila moja, napoj meni konja;
8. Svi Cigani Sveca slave.

9 Još je godine 1995. Petar Zdravko Blajić spominjao »ostatke ostataka« i »enklave« u drugoj polovini 20. stoljeća decimirane pučke sakralne baštine. U tom smislu – gotovo pa tri desetljeća nakon njegove opaske – djelovanje i baština solinskih Pučkih pivača, uz neke slične i, nažalost, sve rjeđe primjere u širem solinskom okruženju doista se (i bez patetike) mogu nazvati upravo tim imenima. Usp. P. Z. Blajić 1996, str. 277.

10 Citat što slijedi, jednako kao i oni u nastavku rada, nastao je u razgovoru s dvojicom glavnih kazivača, ujedno i pjevača s najduljim pjevačkim stažem u Pučkim pivačima – Ljubomirom Podrugom i Antom Paraćem. Prema njihovoj želji citati, međutim, nisu atribuirani nikome posebno i mogu se smatrati zajedničkim iskazima koje su za potrebu ovoga istraživanja dali kao konkretne komentare-svjedočanstva na snimke pojedinih napjeva – u vremenu snimanja koje je naznačeno kod svake transkripcije.

11 Usp. M. Jankov 2023, str. 172.

12 Iako je možda suviše objašnjavati, neka ipak bude spomenuto da Pučki pivači najviše svojih (svjetovnih) pjesama spontano zapjevaju na svečanim ručkovima ili večerama – upravo stoga što takva okupljanja traju znatno više no »obične marende ili zakuske. Kad je neki svečani obid, uvijek se sidne 'po glasovima', da je lakše zapivat...« Ako smatraju prikladnim – tj. da ih ne profaniraju – u takvim zgodama mogu izvesti i pokoji crkveni napjev, primjerice *Prislavnu* i sl. (ovisno već o vremenu liturgijske godine).

13 Opširnije u: M. Povržanović 1991.

14 Opširnije na: <https://www.solin.hr/novosti/iz-solinskog-lonca-osluhnite-vidite-i-kusajte-sto-su-jeli-nasi-stari/> (13. lipnja 2024.).

Slika 2

Pučki pivači na nastupu prigodom otvaranja izložbe Don Lovre Katić – skica za portret u galeriji Javne ustanove u kulturi Zvonimir,¹⁵ povodom obilježavanja 60. obljetnice preminuća don Lovre Katića (20. kolovoza 2022.; snimio Mirko Jankov)

* * *

1. Podno Klisa jedan je od najpoznatijih napjeva što ih izvode Pučki pivači, najčešće na svečanim okupljanjima, raznim komemoracijama, izložbama i sl.¹⁶ Prema kazivanju Ante Paraća i Ljubomira Podruga, kao glavnih i najpoznatijih kazivača u ovome istraživanju, izvodi se otkad oni »znaju za sebe, a stari su je Pivači počeli pivat tamo negdi između Prvoga i Drugoga rata. U doba Titove Jugoslavije, sve do dolaska hrvatske države, bila je strogo zabranjena pivat; Pivači su je pivali u nekin prigodama di su znali da je mogu otpivat.« Inače se ta troglasna durska pjesma zavičajno-rodoljubnoga i povijesnog karaktera

kolokvijalno shvaća kao svojevrsna solinska himna¹⁷ te je – uz čuveni mjesni napjev posvećen Gospi, *O Prislavna, Božja Mati* – bez sumnje »zaštitni znak« ovoga zbora. Pjesma *Podno Klisa* i kod izvođača i kod slušatelja redovito pobuđuje osjećaje ponosa, budući da opjevava »opća mjesta«, tj. lokacije, ljude, znamenite događaje, zapravo simbole, kao što su: tvrđ grad Klis, solinska prodolina, krunjenje kralja Zvonimira, Gospa od Otoka, grob kraljice Jelene, slavni pradedovi, bili grad Split, Marjan, hrvatska trobojnica, sinje more, Kaštelansko ravno polje, sedam kaštelanskih sela... Pjevači je znaju naizust (uostalom, kao i većinu drugih pjesama), a inačica njezina teksta nalazi se zabilježena na presavijenu A3 listu (koji sadrži tekstove 17 svjetovnih pučkih napjeva)¹⁸.

¹⁵ Opširnije na: <https://zvonimirsolin.hr/kultura/don-lovre-katic-skica-za-portret/> (13. lipnja 2024.).

¹⁶ Napjev u izvedbi generacije Pučkih pivača iz 2002., koje je snimio Lj. Stipišić, može se poslušati na sljedećoj poveznici: https://delmata.org/sites/default/files/tz_svjetovni/Pivaci%20Salone%20CD%202017%20PODNO%20KLISA%20TVRDA%20GRADA.mp3 (15. lipnja 2024.).

¹⁷ Usp. Lj. Stipišić 2002, str. 10, 13.

¹⁸ Predložak (barem ga netko od pjevača, često višestruko presavijena, ima spremljena uza se, posebice kad se zna da bi »nan moga dobro doć kad se di ide, a mogla bi pāst pisama«) sadrži ove naslove (tri su obrađena ovom prilikom: br. 1., 2. i 15.): 1. *Na srid grada Šibenika*; 2. *Podno Klisa*; 3. *Sinoć sam ti kod majke bio*; 4. *Ružice rumena*; 5. *Dođi mi na plavi Jadran*; 6. *Sa izvora ladna voda*; 7. *Marijo, Marijo*; 8. *Tiha noć je*; 9. *Kod ovako divne noći*; 10. *O, divna obalo*; 11. *Bila je zvizdana noć*; 12. *Zapivala tica mala*; 13. *Ne kiti mi, dragi*; 14. *Ne kuni me*; 15. *Otvori mi*; 16. *Zaljubljeni mlada diva*; 17. *Garifule, cviče moje*. Usp. i M. Jankov 2022b, str. 199.

Slika 3
Pučki pivači na nastupu na Gradini prigodom proslave 300. obljetnice spomena crkve Male Gospe u Grabovcu (26. kolovoza 2022., snimio Mirko Jankov)

Napjev ima pet strofa, s po tri osmeračka i četvrtim, završnim, sedmeračkim stihom. Rima je uzgredna. Himnički karakter potenciraju zanosni/emotivni solistički zapjevi, pri čemu svaku strofu započinje drugi pjevač, neovisno o dionici kojoj pripada (svi su izvođači ravnopravno uključeni, a sola najzad izvode oni koji su na nastupima dokazano najuspješniji («nije in trema solirat» – s tekstovima koji pojedincima »najbolje ležu« i shodno prethodnu dogovoru).¹⁹

Raspon je uvodnoga sola, kojim se ispjevaju prva dva stiha, mala septima, (d – c¹), dok *tutti*-dio, treći i četvrti stih, ima opseg male sekste (h – g¹); ukupan bi raspon bio čista undecima (d – g¹) i plagalnoga je tipa. Vodeća melodija sastoji se od izmjene sekundnih pomaka te kvartnih i terčnih skokova. Slobodi solista učinkovito se sup(r)o(t)-stavlja zajednički, troglasni (povremeno četveroglasni) dio, izveden u znatno brzemu tempu i upadljivo glasnijoj

dinamici. Čvrstoći zvukovnoga dojma pridonose silabičnost, ali i pravi harmonijski minimalizam, u smislu dominante koja se dvaput riješi na isti način, u potpuni tonički kvintakord. Dojmljivost završne kadence osigurana je duljim trajanjem posljednjega akorda, posebice nakon što se otpjeva zadnja strofa – što je najčešće popraćeno odobravanjem publike pljeskom (koji obično krene s dozezanjem toničke terce).

Uvodni solo u *ad libitum*-maniri, u skoku uzlazne kvarte, s tona dominante na toniku, jednako kao i dosljedni terčni paralelizmi u tenorskim dionicama u cijelosti izazivaju dojam svojevrzne klapske pjesme. Međutim, u pozadini toga naslova ipak stoji autorski tandem: tekst potpisuje Juraj (Jure) Kapić²⁰ (1861. – 1925.), a glazbu, čini se, Josip Fulgosi²¹ (1889. – 1957.).

Historijat je ove pjesme svojedobno djelomično rasvijetlio don Petar Zdravko Blajić (1940. – 1996.), svećenik,

¹⁹ Usp. Usp. Lj. Stipišić 2002, str. 13.

²⁰ Opširnije na: <https://hbl.lzmk.hr/clanak/kapic-juraj> (13. lipnja 2024.).

²¹ Zahvaljujem don Šimi Maroviću, kapelniku splitske prvostolnice sv. Dujma, na podatcima o godini rođenja i smrti J. Fulgosijsa. Usp. i M. Jankov 2016a, str. 53.

Slika 4

Faksimil prve stranice Pučkoga lista od 6. prosinca 1900. s izvornim Kapićevim tekstom pjesme Povrh Splita (iz arhive Virtualnog muzeja grada Solina)

muzikolog, skladatelj i dirigent rodom iz Solina. Tekst, upućen *Solinskoj kronici*,²² nije bio tiskan; najzad je bio objavljen pod naslovom *Pohvalna pjesma Splitu* u Blajićevoj knjizi *Naprijed s glazbom* iz 1996.²³ U njemu autor donosi sljedeće retke, sadržajem vrijedne da se prenesu većim dijelom:

»Splitske novine 'Pučki list' od 6. prosinca 1900. prvi put su objavile tekst pjesme pod naslovom *Povrh Splita* [sl. 4] iako je sama pjesma nastala koncem [pret-]

prošlog stoljeća. Napisao ju je poznati splitski pučki pjesnik Jure Kapić. Splitsko glazbeno društvo 'Zvonimir' raspisalo je natječaj za glazbu na taj tekst, i zaista su ga uglazbila tri značajna skladatelja (Ivan Zajc, Vilko Novak i Franjo Vilhar Kalski) i nekoliko manje poznatih skladatelja. [...] Pjesma je vrlo brzo postala popularna, – često su je recitali. S vremenom nastale su mnoge varijante[!] te pjesme, bilo da se je mijenjao red kitica, bilo da su se mijenjale pojedine riječi ili nadodavali

22 Iz Blajićeve opaske nije jasno kada je poslao svoj tekst Uredništvu *Solinske kronike*, a do toga podatka nije bilo moguće doći ni ovom prilikom.

23 Usp. P. Z. Blajić 1996, str. 81-83.

posve novi stihovi i čitave kitice. Već dugo vremena[!] raširen je, za Kapićev tekst, napjev koji je nastao između dva svjetska rata i pripisuje se splitskom skladatelju Josipu Fulgosiju (on je napisao i operetu 'Narod sv. Petra'). Taj napjev danas 'živi' u više varijanata. Potpisani ove bilješke tiskao ju je dva puta u pjesmaricama svjetovnih napjeva koje su bile namijenjene sjemeništarcima i bogoslovima i izvodio je (u toj objavljenoj verziji) više puta u Zagrebu i Splitu i, moglo bi se reći, da je, 'živeći' uglavnom u svećeničkim krugovima i uz crkvena slavlja, dočekala demokratske promjene u Hrvatskoj.«²⁴

Neposrednost Blajićeva napisa, nepotkrijepljena dođuše znanstvenim aparatom ili muzikološkim opaskama, ipak nam je dobro relevantna. Ne ulazeći ovdje u detalje, kako se ne bi stvorio disbalans u odnosu na obradu sljedećih naslova, naglasiti nam je ipak dvije važne stvari: supostojanje melodijskih i tekstovnih inačica ove pjesme te njezino dosljedno izvođenje u režiji splitskih sjemeništara i bogoslova, kako u Splitu tako i u Zagrebu. Jedna od tih »drugih inačica« upravo jest (i) ova solinskih Pučkih pivača, koja »zvoni u uhu« svima koji makar i površno poznaju njihovo djelovanje i povijest.²⁵ Otvoreno je, međutim, pitanje kako su je i od koga naučili Pučki pivači. Ipak, ako se zna da je Fulgosijev brat, svećenik don Vicko Fulgosi²⁶ (1884. – 1955.) upravljao solinskom župom – mada relativno kratko, od 25. kolovoza 1917. do 1. studenoga 1918.²⁷ – nije nemoguće da ih je i on naučio napjev *Podno Klisa*. Uostalom, možda je to učinio i sam skladatelj, koji je sigurno dolazio u posjet bratu u Solin, a možda je surađivao i s nekim od solinskih zborova gdje je pjevao netko od starih Pučkih pivača. Ovome svakako treba pridodati i činjenicu da su pjesmu *Podno Klisa* u aranžmanu²⁸ Ljube Stipišića²⁹ (1938. – 2011.) – a prema tekstu i napjevu što

ga je preuzeo upravo od Pučkih pivača, s kojima je službeno radio od 1980-ih³⁰ negdje do ranih 2000-ih – uspješno znali izvesti (i povremeno izvode) i Vokalisti Salone iz Solina, kojima je Stipišić također bio voditeljem, i to čak 23 godine.³¹

2. Planula zora također ide u red svjetovnih pjesama po kojima su Pučki pivači poznati. Pjevaju je zacijelo od vremena prije 1930-ih, a, prema kazivanju starijih pjevača, za vrijeme komunističke vlasti nipošto se nije smjela izvoditi;³² danas ju je moguće čuti u prigodama opisanima u primjeru prethodnoga napjeva. Oni koji Pivače pozivaju ili zamole od njih nastup u svjetovnim prilikama često zatraže i da se izvede upravo ova budnica.

Njezin karakter koračnice počiva na čvrstu ritmu, dosljednoj silabici te efektnoj izmjeni unisonih dijelova koji povremeno prelaze u homofonijsko troglasje. Pritom se u »aranžmanu« Pučkih pivača izmjenjuju tek dvije harmonijske funkcije: dominantna i tonička. Inače, jednoglasni dijelovi izvode se kolektivno, s (očekivanom) prevlašću glasne dinamike, koja na kraju – osobito kad se čitav napjev otpjeva po drugi, završni put, u petercu »Bog i Hrvati!« – logično dosiže kulminaciju.³³ Gledajući ukupnu melodiju prvoga tenora, kao i u ostalim primjerima, razvidno je da joj je raspon znatan, velika nona (des – es¹); plagalnoga je tipa.

I u ovome primjeru moguće je doći do izvorna, autor-skoga glazbenog oblikovanja, budući da je poznato da je pjesmu *Bog i Hrvati!*³⁴ (sl. 5) skladao (upravo za muški zbor) Vilko Novak³⁵ (1865. – 1918.), hrvatski skladatelj, glazbeni pedagog, učitelj pjevanja i zbarski dirigent. Sam tekst djelo je Augusta Harambašića³⁶ (1861. – 1911.), hrvatskoga književnika, prevoditelja i publicista, a odlikuje se izmjenom deseteraca i deveteraca, s posljednjim stihom u petercu; rima je unakrsna. Tematikom ide u red uobičajenih pjesama koje su od druge polovine 19. stoljeća pozivale hrvatski

24 Isto, str. 81.

25 Osobno mogu posvjedočiti da sam i sâm, u puno navrata, uglavnom kod crkvenih slavlja (izvan obreda), imao prigodu slušati (uglavnom crkvene mješovite i muške) zborove kako pjevaju ili se pridružuju izvedbi pjesme *Podno Klisa*. Štoviše, u osnovnoj školi pjevao sam je u zboru, prilikom školskih priredaba, ali s inačicom početne silazne kvarte. Usp. i <https://vmgs.hr/umjetnost/glazbeni-zivot/podno-klisa/> (13. lipnja 2024.).

26 M. Matijević 2011, str. 118.

27 Isto. Usp. i M. Matijević – M. Domazet 2006, str. 44.

28 Kako stoji naznačeno na notama, Ljubo Stipišić napjev *Podno Klisa* zapisao je u Solinu i obradio ga godine 1969.; obrada je dijelom pjesmarice *Notni zapisi* (br. 9) kojom se služe Vokalisti Salone. Usp. M. Jankov 2019, 119.

29 Opširnije: H. Ganza 2020.

30 Usp. H. Ganza 2020, str. 120-123.

31 Opširnije na: <http://www.vokalisti-salone.hr/> (13. lipnja 2024.).

32 Pjesma se prije Drugoga svjetskog rata izvodila i izvan srednje Dalmacije. Usp. L. Malvić 2021, str. 82.

33 Posljednji se akord, za razliku od drugih primjera, izvodi atipično kratko, no u tome valja gledati odjek izvorne glazbene fizionomije.

34 N. Faller 1905, str. 88-89. Dostupno na: <https://digitalna.nsk.hr/?pr=i&id=577371> (13. lipnja 2024.).

35 Opširnije na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/44221> (13. lipnja 2024.).

36 Opširnije na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/harambasic-august> (13. lipnja 2024.).

Bog i Hrvati.

Moderato quasi maestoso.   Rieči A. Harambašića.   Uglazbio V. Novak.

Pla-nu-la zo-ra sva-nuo dan, pla-nu-la zo-ra sva-nuo dan. Sve se iz noć-nog mrt-vi-la bu-di,

Sba-ci-mo i mi sto-ljet-ni san! Bu-di-mo jednom pod-pu-ni lju-di, u-staj-mo braćo sa-da je čas, u-staj-mo

braćo sa-da je čas, u-staj-mo braćo sa-da je čas, da nam se na-še otčinstvo vra-ti, uz nas će

Lagano i svečano. bi-ti vo-di-ti nas, uz nas će bi-ti vo-di-ti nas: **Bog, Bog, Bog i Hr-va-ti!**

Slika 5

Faksimil Novakove pjesme *Bog i Hrvati*, objavljene u pjesmarici *Kolo godine 1905*. (preuzeto iz digitalizirane Zbirke muzikalija i audiomaterijala Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu)

narod (tj. slušatelje, kojima se pjesma neposredno obraćala) na osvještavanje nacionalnoga ponosa, vjeru u Boga i pouzdanje u vlastite snage te, dakako, potrebu za ostvarenjem stoljetnoga sna o hrvatskoj samostalnosti.

Usporedbom s originalnom partiturom moguće je lako ustanoviti stupanj prilagodbi izvornoga glazbenog tkiva pučkome izvođenju nekadašnjih solinskih Pivača: zadržane su tako tek neke punktirane i, znatno više, triolske ritamske figure, dok se skladateljevo vođenje glasova (napose vodeća melodija) i harmonijski plan naziru tek u osnovnim obrisima. Opseg je melodije prvoga tenora u originalu širi, mala decima, fis – a¹, a sam zavšetak kvintni, za razliku od tercnooga, kako se izvodi u aranžmanu

solinskih pjevača. Ukratko: prethodne generacije Pučkih pivača ovu su budnicu spontano preradile u skladbu koju će lako moći izvesti i kod svojih slušatelja pobuditi nacionalni zanos. Čini se da najveća vjernost Novakovo viziji počiva na karakteru tako preobražene skladbe, koji su, kao primarnu odliku, solinski izvođači ipak uspjeli sačuvati.

Jesu li je oni nekada učili iz kakva notnoga predloška, makar i pojednostavljena, nije nam poznato, jednako kao ni to je li ih pritom netko stručan barem i djelomično naučio Novakovu pjesmu. S obzirom na okolnosti rada Pučkih pivača i načelnu spontanost koja ih je u prošlosti – osobito prije angažiranja stručnih glazbenih voditelja od 1980-ih naovamo – najvećma obilježavala, nije isključena

mogućnost da su ovu pjesmu mogli naučiti i slušajući izvedbe nekog od zborova s kojima su se susretali ili u kojima su pojedinci možda pjevali (npr. u solinskome mješovitom zboru Seljačka sloga).³⁷

3. Na srid grada Šibenika još je jedan napjev koji Pučki pivači izvode na svjetovnim kulturnim prigodama, također negdje od vremena između svjetskih ratova, »a stari su ga čuli kod nekih pivača Šibenčana i tako naučili«; po potrebi ga »zapivaju i iz gušta, možda i onako iza [službenih] prova s maestron«.

Ima tri strofe, svakom s po pet osmeračkih stihova; izuzetak u drugoj i trećoj strofe čine sedmerci u četvrtome stihu. Rima je parna i mjestimična, postavljena na analognim mjestima – samo u prvom i drugom stihu svake strofe; ostali je stihovi posjeduju možda tek u naznakama (uslijed ponavljanja stihova uspostavlja se izvjesna paralela). Autor je teksta nepoznat, a sami stihovi doimaju se poput nepretenciozne igre riječima; cilja se više na »ono što se kaže, nego na način kako se to kaže« – očito nastojeći primarno slušatelju prenijeti emocije ljubavi spram Dalmacije i Anke, glavnih pokretača ove u cijelosti pučki sročene lirike.

Melodijski gledano, napjev Pučkih pivača ima popriličan opseg, čistu undecimu (H – e¹), plagalan je, i skoro je u potpunosti silabičan. Prevladava troglasje, uz naznaku da se na završnome akordu glasovi logično granaju u peteroglasje. Uvodni solo prvoga tenora, razdijeljen u dvije fraze, svojim *ritenutom* logično pripravlja nastup svih pjevača u unisonu (koji zvuči gotovo kao koračnica). Tenorske linije u ovom slučaju nisu dosljedno terčno postavljene; uzgredno se među njima javljaju i kvarte te kvinte i sekste. Basovska dionica često podvostručuje dionicu drugoga (gdjekad i prvoga) tenora – što je dobro poznat zahvat u tradicijskim napjevima Pučkih pivača – a ponekad se »opredjeljuje« i za vlastiti ton, nastojeći tako tenorima osigurati pravu harmonijsku potporu i, prije svega, punoću zvuka.³⁸ Harmonijski, zastupljene su sve tri funkcije, tonička, subdominantna i dominantna. Pozornost u melodijskom oblikovanju (tj.

ukrašavanju) privlači nam i donji izmjenični ton kojim se zahvaća alterirani/povišeni IV. stupanj (ais) uporabljena tonaliteta – E-dura. Povremena kvartno-kvintna suzvučja među glasovima pružaju nam posve apartan dojam. Najzad, završna gesta, postupni uzlazni pomak prvoga tenora s vodice na finalis/toniku predstavlja još jedan osebujan trenutak, budući da u svim ostalim primjerima – a i inače, kad je u pitanju troglasje ili četveroglasje – on potvrđuje kaden-cu tercnim položajem. U tim slučajevima drugi tenor uvijek donosi finalis upotrijebljena (durskoga) tonaliteta. Naprotiv, u ovome primjeru drugi tenor na kraju tercnim skokom h – gis osigurava uvjerljivo zvukovno uobličjenje, odnosno akord pune zvučnosti. Takav čin vjerojatno je posljedica iskustva izvođenja višeglasnih skladbi, odnosno potreba pjevača da popune zvukovnu »prazninu« koja bi nastala uslijed izostanka terce toničkoga kvintakorda (također, ne može se previdjeti ni činjenica da je isti pomak netom prije izveo prvi tenor). Slušajući napjev, može se steći i dojam kao da se spomenute kvartno-kvintne „šupljine“, nastale zacijelo bez posebne namjere, time žele ublažiti, pružajući slušateljima (kao i sebi) »puni zvuk«, koji zapravo svi očekuju.

U ovome napjevu Pučkih pivača prisutna je još jedna karakterističnost: preuzetost melodijske građe iz skladbe *Dalmatinski šajkaš*, djelo što ga – i riječi i glazbu – potpisuje hrvatski klasični filolog i skladatelj Armin Šrabec³⁹ (1844. – 1876.).⁴⁰ Iz svega navedenoga proistječe da se u inačici solinskih Pivača može uočiti pučka preobrazba (poduzeta možda još u redovima šibenskih pjevača) u smislu ograđivanja dijela izvorne skladbe Šrabecove u cjelinu drugoga, većega napjeva koji je opstao do danas (zanimljivo bi bilo vidjeti postoji li ovaj napjev možda još i u Šibeniku).

4. Zeleni se gaj napjev je u cijelosti ljubavne tematike. Najčešće se izvodi uz ostale starinske napjeve, uglavnom na smotrama poput one *Zapivala tica mala* kao i uz zajedničke objede. I ovaj se napjev pjeva »sigurno već priko 80 godina«, a jednu je inačicu u Solinu godine 1974. zapisao (i potom 1980. načinio obradu) Ljubo Stipišić.⁴¹

37 Usp. M. Matijević – M. Domazet 2006, str. 174.

38 Usp. M. Jankov 2012, str. 182. Usp. i Lj. Stipišić 2002, str. 12.

39 Opširnije na: <https://hol2.lzmk.hr/clanak/srabec-armin> (13. lipnja 2024.).

40 Pjesma *Dalmatinski šajkaš* popularizirana je, napose u klapskome okružju, osobito kroz dvije autorske obrade, one Duška Tambače (<https://www.zamp.hr/baza-autora/djelo/pregled/153842177>) i Ljube Stipišića Delmate (usp. <https://www.zamp.hr/baza-autora/djelo/pregled/153880881>), koje su se često (češće no danas) izvodile od druge polovine 1970-ih pa do pred 10-15 godina (prema izjavama Zdenka Burnača i Tomislava Barišića, dugogodišnjih članova Vokalista Salone, od 18. lipnja 2024.). Prije Tambačine i Stipišićeve obrade (koja je nešto mlađa), 1960-ih godina pjesmu je uspješno (u vokalno-instrumentalnoj obradi) izvodila i tada veoma poznata Grupa Dalmatinaca Petra Tralića (usp.; <https://www.discogs.com/release/7802409-Grupa-Dalmatinaca-Petra-Trali%C4%87a-Marjane-Marjane-Dalmatinski-%C5%A0ajka%C5%A1>; <https://music.metason.net/artistinfo?name=Grupa%20Dalmatinaca%20Petra%20Trali%C4%87a>; <https://open.spotify.com/track/4G1t7aG3JkHf4tiqanO1x>) (13. lipnja 2024.).

41 Usp. Lj. Stipišić Delmata 2012, str. 1119.

Tekstovni predložak predstavljaju četiri distiha. Svi su neparini stihovi deseterački; parni su stihovi prvoga i četvrtoga distiha jedanaesterci, dok je u drugom i trećem distihu riječ o trinaestercima. Prva tri distiha posjeduju parnu rimu, posljednji pak ima tek ponovljenu riječ »moj«. Lirika je pučkoga karaktera, sasvim neposredna, a poigravanja riječima jednostavna; asocijacije su bliske, zapravo su to misli izrečene iz perspektive mladića koji čezne za svojom dragom.

Nije poznato jesu li tekst i melodija autorski, međutim, smatraju se tradicijskim tvorbama, potekloma zasigurno iz druge sredine (moguće i izvan Dalmacije). Inače, pjesmu je svojedobno obradio i Julije Njikoš⁴² (1924. – 2010.), hrvatski melograf i skladatelj djelatan u Osijeku i Zagrebu.⁴³

Inačica solinskih Pivača dvoglasna je i troglasna; tek na završnome akordu netko od basova ostane na tonu d te se, nakratko, formira i četveroglasje. Basovi često podvostručuju dionicu drugoga tenora. Harmonijski gledano, zastupljene su tonička, subdominantna i dominantna funkcija. Raspon melodije, također plagalno koncipirane, jest oktava (d – d¹), ukoliko se računa da je prvi tenor izvodi od početka; ako pak sola pjeva netko od drugih tenora, a prvi se tenori uključuju naknadno, onda je njezin opseg tek čista kvarta (a – d¹). Prve dvije fraze, koje dakle započinju solom prvoga ili drugog tenora, identične su, s ponavljanjem dijelova prvoga stiha, čime se potencira dinamizam izmjene na relaciji *solo* – *tutti*. Drugi distih donosi kolektivni nastup, pri čemu se uz paralelne terce mogu čuti i neki drugi elementi, poput »šuplje kvinte«, jedne paralelne sekste te pedala na dominantni koji se riješi u toniku (tenori se pritom oglašavaju u maniri prave klapske kadencne geste). Tretman je teksta skoro u cijelosti silabičan, što je »umekšano« povremenom razdiobom jednoga sloga na dvije note. Zanimljiv je i zahvat basova u drugoj frazi drugoga retka, kada se redukcijom teksta u odnosu na prve i druge tenore, implicira jednostavan no efektan polifonijski zahvat (genezu mu nije moguće osvijetliti – »tako se piva oduvik«). Mada dakle ni ova pjesma nema isključive tercne pomake u tenorima (ima čak i povremenih prohodnih kvarta), Pučki pivači ipak su je uspješno približili vlastitu idiomu, kako završnom kadencom tako i, općenito, interpretativnim raspoloženjem.

5. Tri male divojčice napjev je kojega sve dionice – »onako kako se to nekada izvodilo (i njega su pivali sigurno ima 80-ak godina)« – zna sigurno otpjevati tek prvi tenor Ante Parać. Za potrebe ovoga istraživanja, ali i »da se malo proširi program i neke stare stvari vratu nazad, neka se opet pivaju«, on ga je izveo u cijelosti, kako bi konačna inačica imala garanciju cjelovitosti. Slušajući ga, mogao se steći dojam da napjev *Tri male divojčice* ni ostalim pjevačima koji su dana 26. srpnja 2021. prisustvovali probama i snimanju nije bio sasvim nepoznat, osobito pak Ljubomiru Podrugu. Ipak, »nisu se tili paćat u naš posal i pustili su Antu da na miru ispiva sve šta ima«. ⁴⁴

Kako bi bio što dostupniji onima koji ga u budućnosti budu učili (iz zapisa u prilogu), napjev je transkribiran u cijelosti. Kazivač pretpostavlja da je mogao poteći, ako već ne iz Solina, onda svakako iz neke njemu bliže sredine.⁴⁵ Pivači su ga prije (pedeset i više godina) znali izvest »tu i tamo, ali nikad se nije puno izvodija«; to je, vjerojatno, razlog što ga nova generacija nije usvojila kao ostale solinske tradicijske napjeve, već ga poznaju prije svega na razini da je »postoja i kako po prilici zvuči«.

Napjev posjeduje četiri trinaesteračka distiha pravilne parne rime, a progovara nam iz muške perspektive, obraćajući se voljenoj djevojci. Fraze su pravilne i pregledne, a svaki stih tvori melostih. Započinje uvijek prvi tenor, uz naknadno priključenje drugoga glasa donjom tercom, da bi potom – u »punokrvnoj« klapskoj maniri – nastupili i basovi. Tenori prvi i drugi uvijek se nalaze u tercom odnosu, dok basovi markiraju tri osnovne harmonijske funkcije G-dura, tonaliteta u kojemu je kazivač spontano otpjevao sve dionice.

Raspon je melodije najvišega glasa velika seksta (a – fis¹) i, budući da se ne spušta ispod finalisa, autentičnoga je tipa. Vodeća linija većinom je ostvarena u sekundnim pomacima, dok je jedini, povremeno primijenjen, skok onaj tercni. Tek u posljednjemu akordu, zadržavanjem baritona na tonu dominante, troglasje na trenutak prerasta u četveroglasje. Melodija je u cijelosti dijatonska, a svega jednom, u zapjevu prve strofe, javlja se – ukrasna po karakteru – izmjena V. s povišenim IV. stupnjem. Ukrasnu funkciju imaju i mjestimični kratki predudari, uz

42 Opširnije na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/njikos-julije> (13. lipnja 2024.).

43 Usp. <https://www.zamp.hr/baza-autora/djelo/pregled/133125834>; u Njikoševu aranžmanu pjesmu je izvodio Muški oktet i Tamburaški orkestar RTZ-a: <https://www.youtube.com/watch?v=gG3qMY4NKnQ> (13. lipnja 2024.).

44 Razlog što su ga i neki od članova zbora djelomično pjevušili leži najvjerojatnije u činjenici što ih je u nekom vremenu sam Ante Parać pokušao naučiti dionice i riječi.

45 Napjev je 1974. zapisao u Splitu Ljubo Stipišić te ga je 1975. obradio. Vidi Lj. Stipišić *Delmata* 2012, str. 1098. U omiškomu *Zborniku I.* iz 1979. pjesma je okarakterizirana »porijeklom iz šire unutrašnjosti s elementima komponirane dalmatinske klapske pjesme«. Vidi K. Kljenak – J. Vlahović 1979, str. 474-475. Da se ovaj napjev, kao pučki, izvodio i u Vinišću, i to godine 2001., dokazuju podatci što ih je naveo Duško Tambača, njegov obrađivač. Vidi D. Tambača 2021, str. 197.

pretpostavku da ih izvodi jedan od prvih tenora, svakako onaj koji je najsigurniji.

6. Volilo se dvoje mladi' spada u napjeve koji se više ne izvode često. Razlog tome vjerojatno leži u činjenici da se »neke stvari odavna nisu raščistile pa se piva nekako nesigurno (i onda ga je bolje i ne pivat!), ali ne bi bilo loše obnoviti i ovu pismu«. Stari su je Pivači znali zapjevati također prije više od 80 godina; poslije se nešto rjeđe izvodila, no nikada se nije posve zaboravila. Melodijski je dojam kao da je riječ o starogradskoj (varoškoj) popijevci, a mogući autor teksta i glazbe nisu nam poznati.⁴⁶

Napjev ima četiri katrene, s pravilnom izmjenom osmeraca i sedmeraca. Rime nema, osim u slučaju drugoga i četvrtoga stiha treće strofe. Tekst je ljubavni, podosta sentimentalni; prve dvije strofe narativnoga su karaktera, dok se u trećoj i četvrtoj mladić obraća djevojci.

Solinska je inačica u Fis-duru. Uvijek započinje solist, obično prvi tenor, tako da otpjeva prva dva stiha svake strofe; preostala dva stiha izvode se troglasno, sa završnim akordom u četveroglasju. Raspon je velika decima (cis – eis¹) i plagalnoga je tipa. Osim nezaobilaznih sekundnih pomaka, glavna melodija sadrži i skokove velike sekste (uzlazno), čiste kvinte (silazno) te oktave (uzlazno). Specifičan je (i doista netipičan za solinsko pjevanje, jednako kao i netom spomenuti veliki skokovi) i tenorski završetak u tercnom skoku s dominante, tona cis¹, na toničku tercu, ton ais. U *tutti*-dijelu tenori su, izuzev zajedničkoga ishodišnog tona, postavljeni u tercnim paralelama. Basovi u pratnji skoro u cijelosti izvode pedal na dominantu, izmjenjujući ga u jednom trenu sa subdominantom. I ovdje je zanimljivo primijetiti koloriranje tenorskih melodija uporabom povišenoga II. i IV. stupnja (što na trenutak, u svojem paralelizmu, kopira i bas).

7. Mila moja, napoj meni konja napjev je koji se izvodi rijetko; znaju ga, očekivano, najbolje Ante Parać i Ljubomir Podrug i uzgredno ga na probama izvedu dvoglasno, sugerirajući ostalima kako bi trebala ići basova linija. Većina (recentnih) pjevača poznaje ga dakle tek na razini informacije, no primjećuje se da lako »vataju« svoje dionice. Inače, i ovaj se tradicijski napjev (ustvari inačica) u Solinu

izvodio sigurno u vremenu prije Drugoga svjetskog rata i veoma je sličan onome naziva (tj. s tekstom) *Zbogom moja Prigradice vala*, koji se pjevao na otoku Korčuli, a poznat je postao napose po obradi što ju je načinio Dinko Fio⁴⁷ (1924. – 2011.) godine 1949.⁴⁸

Tekst solinske verzije ima pet deseteračkih distiha s rimom u naznakama. Tematika je ljubavna i donosi razgovor između mladića i djevojke, sažet dijalog u kojemu se otkriva plan kako da provedu neko vrijeme zajedno – tako što će djevojčinoj majci slagati razlog njezina zadržavanja kod vode, mjestu njihova sastanka. Karakteristika je ovoga napjeva što se prvi distih uvijek otpjeva triput, različitim melodijama, dok se posljednji izvodi tek jednom.

Započinje prvi tenor tonom dominante G-dura (d¹), uobičajeno slobodnim zapjevom, uz naknadno priključenje drugoga glasa, pri čemu ritam postaje čvršćim. Basovi izvedbi pristupaju zajedno s drugim tenorima, nastavljajući za oktavu niže od njih svoju dionicu. Pošto dosegnu ton subdominante, basovi kadenciraju po prvi put, i to plagalnim završetkom. U ovome je primjeru – u trećoj frazi – uočljiva izraženost subdominantnoga polja (bez obzira što nekolicina pjevača tendira podvostručenju drugoga tenora), koje, međutim, nije tek puka izmjenična harmonija u odnosu na dominantnu, već u usporedbi s drugim napjevima posjeduje znatnu samostalnost. Inače, tijekom izvedbe subdominanta se nastavlja ili u smjeru tonike ili pak dominante, kao prethodnice autentične kadenčne geste. Tenori imaju uobičajene paralelne terčne pomake, kojih je dosljednost »narušena« mjestimično, ukrasnim tonovima linije prvoga tenora.

Napjev je silabičan i svega nekoliko puta jedan slog obuhvaća dva susjedna tona, u pomaku silazne sekunde. Opseg je vodećega glasa mala septima (a – g¹) te je melodijski postavljen autentično; dinamika je pri početku srednje glasna, a kulminacija nastupa s trećim ponavljanjem prvoga stiha. Potom slijedi prirodni smiraj, *decrescendo* i zaključenje postupnim spuštanjem parova tenorskih linija na finalis i njegovu tercu. Bas, uz kojega se četiri puta javlja i bariton – s kvintom ponad tonike – donosi očekivanu punoću zvuka četveroglasno postavljena potpunoga toničkog kvintakorda. Kod posljednje strofe zadnja se fraza otpjeva s potenciranim konačnim *rallentandom*.⁴⁹

46 Pretraživanjem na internetu može se naći u više izvedaba – varijanti koje su uvelike srodne s ovom solinskom, ali su također i novijega postanka.

47 Opširnije na: <https://www.hds.hr/clan/fio-dinko/>. Usp. i: <https://www.zamp.hr/baza-autora/djelo/pregled/133111673> (18. lipnja 2024.).

48 Dana 22. lipnja 2024. u mjestu Grabu, na generalnoj probi KUD-a Župa Grab, osobno sam posvjedočio da pjevačice i pjevači rabe lokalnu varijantu ovoga napjeva (za koji nemaju poseban naziv, a izvode ga dvoglasno) dok plešu u kolu.

49 Napjev *Mila moja, napoj meni konja* obnovljen je tijekom ljeta 2024. godine te su ga Pučki pivači uspješno izveli na koncertu *Zapivala tica mala* u Paraćevu dvoru – u sklopu programa 28. Solinskoga kulturnog ljeta – dana 27. srpnja 2024.

220

1446. C i g a n i.

Iz Broda na Savi.

Moderato ♩ = 100. **Pripjev.**

Svi Ci-ga-ni svet-ca sla-ve. Ča-vro-le, ča-vro-le, ča-vro-lju-ske
 ja-to ti-nje ča-vro-le; a-o le-le dju-kar-le-le
 dju-kar-le, dju-ka pen-de cr-no le-le ter-ni-ne.

Svi Cigani svetca slave,
 Pripjev: Čavrole, čavrole,
 Čavroljuske jato tinje
 Čavrole.
 Ao lele djukar lele
 Djukarle,
 Djuka pende crno lele
 Ternine.

Cigan prase ogulio,
 I korito izdubio,
 Čergu su im zapalili,
 Knjezu brke opališe,
 A knjeginji obrvice.

(Iz moje zbirke tekstova.)

Slika 6

Faksimil pjesme Cigani, objavljene u IV. knjizi zbirke Južno-slovenske narodne popievke godine 1881. (preuzeto iz Digitalne zbirke Knjižnica grada Zagreba)

8. Svi Cigani Sveca slave po svemu predstavlja doista poseban napjev: Pučki pivači izvode ga »tamo još od 1920-ih, redovito kad se jide i pije, a zapiva ga se baš od gušta – posebno kad ljudi ne mislu da ćemo izvest nešto ovako pa se onako, malo, smiju i pratu šta će bit. S obzirom da su pojedini stari crkveni Pivači pivali i u solinskome mješovitom zboru Seljačka sloga, tamo su naučili i ovu pjesmu, jer se tamo sigurno pivala, i to višeglasno, a onda su je prinili i u crkvene Pivače – među kojima se zadržala sve do danas...«

Autor, čini se, i teksta i glazbe nepoznat je; jedino Ljubomir Podrug kazuje da je čuo od starih da je to »bilo skladano sigurno 1920. godine, ako ne i prije«. Doista, neobična situacija: solinski crkveni muški zbor već godinama izvodi i jedan skladani napjev na hrvatskome i, po svemu sudeći, romskome jeziku!⁵⁰ Tematika djeluje nedorečeno – kao da je u pitanju nabacivanje situacija koje djeluju tragikomično.

Fraze su pravilni dvotakti i četverotakti. Započinje redovito drugi tenor, i to uvijek Ljubomir Podrug, a nastavljaju

50 Romski jezik, pod pretpostavkom da je riječ doista o njemu a ne tek o pukoj igri slogovima i/ili izmišljenim (romskim) riječima, zapisan je fonetski, a slogovi i riječi organizirani su – u nedostatku prijevoda i znanja o njemu – prema logici izgovora u pjevanju (i po osjećaju zapisivača). Pritom razlika između glasova č i ĉ ne postoji (u izgovoru je uvijek prisutno tzv. srednje/trorogo ĉ).

svi – prvi tenori izvode gornju tercu, dok basovi u donjoj oktavi podvostručuju dionicu drugoga tenora. U tom smislu, ovo je napjev realiziran dvoglasno, tek s prividom troglasja. Raspon melodije, autentičnoga tipa, jest mala septima (gis – fis¹) – uzme li se u obzir uvodni solo drugoga tenora. I ovdje je u pitanju (najčešće, i to bez davanja intonacije) Fis-dur, tonalitet u kojemu Pučki pivači redovito postižu optimalnu zvučnost. Melodijski, prisutni su sekundni pomaci, uz koje i terčni, kvartni i kvintni skokovi. Kao i u slučaju prethodne pjesme, i ova završava terčnim skokom obaju tenora s III. i V. stupnja na I. i III.⁵¹ Napjev prije svega, barem kod svojih solinskih izvođača, ima karakter šaljive pjesme, koja je – u kontekstu ukupnosti izvedbi Pučkih pivača – po svemu »iznimka koja potvrđuje pravilo«.

I u vezi ove pjesme svakako treba napomenuti da ju je moguće pronaći objavljenu i to u IV. knjizi opsežne zbirke *Južno-slovenske narodne popievke*⁵² (sl. 6), među pjesmama koje je »dielom po narodu sam sakupio, ukajdio, glasovirsku pratnju udesio te izvorni tekst pridodao« Franjo Ksaver Kuhač⁵³ (1834. – 1911.). Tiskana je pod naslovom *Cigani*, uz podnaslovni dodatak da potječe iz Broda na Savi. Nalazi se, dakle, u kapitalnom prinosu kojim je otac hrvatske etnomuzikologije nastojao, u vlastitim aranžmanima, namijenjenima kućnome muziciranju, popularizirati narodne napjeve. Ovaj je primjer (za glas uz klavirsku pratnju) u Kuhačevoj inačici notiran u Es-duru, opsega čiste kvinte (f¹ – c²), a već površna usporedba s onom solinskom pokazuje razinu naknadnih (pučkih) zahvata i promjena – primjerice povećanje melodijskoga opsega. Bez sumnje, bilo bi zanimljivo doći do nota kojima su se služili članovi mješovitoga zbora Seljačka sloga, odnosno pronaći autora pretpostavljene obrade koju su na svoj način poslije reinterpretirali Pučki pivači.

Kuhačeva inačica melodijski je, istina, podosta prepoznatljiva i u »solinskoj viziji«, no tekstovni dio pokazuje se – razumljivo – slojem koji je doživio prilične preinake, mogli bismo reći dvojako: zamjenom pojedinih nehrvatskih riječi hrvatskim izrazima (knjez/knez; knjeginja/kneginja), ali i na način svojevrсна »pučkoga gluhog telefona«. Potonja se tvrdnja prije svega odnosi na romski dio teksta kojega je očito nerazumijevanje kod solinskih glazbenih interpreata dovelo do svojevrсна galimatijasa, u riječima koje podsjećaju na romski izvornik – što Pučke pivače, međutim, u pjevanju »ne smeta niti najmanje, jer sve lipo teče«.

Zaključak

Repertoar Pučkih pivača Gospe od Otoka iz Solina počiva na dvjema stožernim skupinama mjesnih tradicijskih napjeva, crkvenim i svjetovnim, koji su u dosadašnjim istraživanjima već poprilično dobro obrađeni. Prva grupa napjeva izrasta i organski je (bila) uklopljena u (glagoljaško) bogoslužje, uglavnom misno, dok potonja pripada (proto)klapskoj provenijenciji. Iako su ove dvije sfere njihove baštine nesumnjivo najvrjednije, što je jasno i samim pjevačima, oni su, jednako kao i njihovi prethodnici, spremni usvajati i drugi glazbeni repertoar, koji s vremenom postaje dijelom njihove stečene/naučene pjevačke tradicije pa i nasljeđa.

Ovom prilikom obrađeno je upravo iz toga korpusa osam (re)interpretiranih, tj. preoblikovanih napjeva, koji se u kontinuitetu izvode – neki češće, dok se nekih sjećaju tek pojedinci – još od vremena između dvaju svjetskih ratova te u odnosu na »pravi tradicijski« program Pučkih pivača predstavljaju svojevrсну »hibridnu grupu napjeva«. Istraženi napjevi ovdje su po prvi put predstavljani, ponajprije transkripcijama svojega današnjeg izgleda, uz što su postavljeni i u izvedbeni, povijesni i društveni kontekst. Iako su oni, kako smo vidjeli, izvorno potekli iz autorskoga, pjesničkoga pera i/ili pera skladatelja/obrađivača (*Podno Klisa; Planula zora*; barem jednim dijelom i *Na srid grada Šibenika; Svi Cigani Sveca slave*), ili su se pak njegovali u tradicijskome kontekstu (i) izvan Solina (*Zeleni se gaj; Tri male divojčice; Volilo se dvoje mladi; Mila moja, napoj meni konja*), do danas su poprimili značenje »starijskih solinskih pisama«. Tako ih barem, u širem smislu, percipiraju sami pjevači, ali i oni koji poznaju njihov rad i vokalni izričaj.

Da je tome doista tako, najvećma u prilog ide činjenica kontinuirana izvođenja ovih napjeva (mada nekih zadržanih tek u sjećanjima pojedinaca s najduljim pjevačkim stažem). U svemu tome iskristalizirali su se ujedno i načini izvođenja ovih napjeva, primijena pučkoga variranja (stalnoga principa provođenja promjena) u tumačenju »nedomicilnih« pjevačkih sadržaja te su se utvrdili izvedbeni konteksti. Drugim riječima, došlo je do svojevrსne pozitivne glazbene akulturacije⁵⁴ tkiva koje je već inicijalno bilo pogodno da se prilagodi glazbenim/vokalnim mogućnostima, estetic i izvedbenim potrebama prethodnih generacija solinskih Pučkih pivača (čemu

51 M. Jankov 2022b, str. 202.

52 F. K. Kuhač 1881, str. 220. Dostupno na: <https://digitalnezbirke.kgz.hr/?pr=i&id=18340> (31. srpnja 2024.).

53 Opširnije na: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/kuhac-franjo-ksaver> (31. srpnja 2024.).

54 Usp. J. Bezić 1974.

i današnja generacija nastoji ostati vjerna). Prilagodbe solinskih Pučkih pivača očituju se prije svega u tipičnim melodijskim zapjevima (karakterističnima i inače za njihove višeglasne napjeve, i crkvene i svjetovne), a potom i u specifičnoj u zvukovnoj boji, potom interpretaciji, terčno postavljenim tenorskim linijama (uz poneke izuzetke) te uobičajenoj basovskoj pratnji koja ili za oktavu niže podvostručuje neki od tenorskih glasova ili pak naznačuje glavne harmonijske funkcije.

Povijesne okolnosti, političke prije svega, utjecale su na nemogućnost javnoga izvođenja pojedinih pjesama, prije svega onih domoljubnoga karaktera, što je bilo na snazi u vremenu nakon Drugoga svjetskog rata pa sve do demokratskih promjena koje su u Republici Hrvatskoj nastupile 1991. No, Pivači te napjeve ipak nikada nisu zaboravili. Dapače, izvodili su ih, ali »za sebe, kad bi se našli, a osjećali bi se da su sigurni« – kako nam, napose, dokazuje i Stipišićev zapis pjesme *Podno Klisa* iz 1969., nastao svega nekoliko godine prije Hrvatskoga proljeća. Preostale pak napjeve pjevali su Pučki pivači, »neke više, neke manje«, a najzad su svi ostali u sjećanjima pojedinaca duljega pjevačkog staža, koji su ih potom mogli prenijeti i novim članovima. Taj dio njihova sjećanja omogućuje i da se slabije znane napjeve izvede barem u tehničkom smislu, a potom da ih se snimi i transkribira – čime ih se, pod stručnim glazbenim vodstvom i uz poznavanje ovakva stila pjevanja, može uspješno izručiti budućim naraštajima.

Sačuvavši osam obrađenih napjeva do danas (uz one instinski svoje), uklopljene k tome u konkretne izvođačke

i društvene okolnosti i potrebe, Pučki pivači izgradili su i očuvali skup glazbenih iskaza koji je napose zanimljiv po svojoj praktičnosti i afektivnom potencijalu. Njihov značaj za same nositelje jedne vrijedne i dugotrajne izvedbene prakse u tome je smislu neupitan, dok nas istodobno nuka da ukupnost onoga što nazivamo baštinom i tradicijom nanovo sagledamo i revaloriziramo kao višeslojnu stvarnost. U zanimanju za (tradicijsku) glazbu kao dio života,⁵⁵ ovdje doista možemo posvjedočiti o perpetuaciji i perseveraciji glazbenoga gradiva koje svoju funkcionalnost svjedoči ponajviše mogućnošću zbližavanja generacija, kako pjevačkih tako i onih koje u njoj uživaju kao slušatelji – osjećajući se pritom povezani(ji)ma s užom društvenom zajednicom i njezinim (ne)materijalnim stečevinama.

Nadovezujući se dijelom na prethodne spoznaje, ovaj članak (nastao prvenstveno kao plod terenskoga istraživanja, ali i praktična voditeljskog rada s pjevačima-ispitanicima) – koji se u pojedinim aspektima zacijelo može još i proširiti i produbiti (možda na način studija slučaja pojedinih napjeva ili pak sagledati iz drugih znanstvenih rakursa, primjerice sociološkoga) – nastojao je odabranu segmentu dugogodišnjega repertoara Pučkih pivača dati (dodatnu) javnu vidljivost, rasvijetliti njegove povijesne okolnosti te ponuditi nova čitanja ili barem logične pretpostavke. Osim toga, njime se i samim Pučkim pivačima te lokalnoj i široj društvenoj i akademskoj zajednici želi pružiti uvid u glavne sastavnice (napose grafičke) jednoga po svemu specifična dijela solinskoga glazbenog nasljeđa, kako bi ga se i tako pomoglo sačuvati.

⁵⁵ Usp. N. Buble 1997.

* **Ispravak:** U prošlogodišnjemu članku potkrala se tehnička pogreška u naslovu; umjesto *osam tradicijskih napjeva* trebalo je stajati *jedanaest tradicijskih napjeva*. Ovom je prigodom u bibliografiji objavljen točan naslov rada (ispravljen je i u elektroničkoj inačici članka), kako slijedi: Mirko Jankov, *Iz riznice svjetovnoga repertoara Pučkih pivača Gospe od Otoka – Solin: Transkripcije i jezično-glazbena analiza jedanaest tradicijskih napjeva (dio drugi: ženski i dijaloški tekstovi)*, Tusculum 16, Solin 2023, 163-196.

PRILOZI (NOTNE TRANSKRIPCIJE)

1. PODNO KLISA

Tekst: Juraj (Jure) Kapić (1861. – 1925.)
Glazba: Josip Fulgosi (?) (1889. – 1957.)
Inačica Pučkih pivača Gospe od Otoka – Solin
Snimio (15. rujna 2020.) i transkribirao: Mirko Jankov

Larghetto, solenne
Solo, libero ed espressivo

Vigoro
(♩ ≈ 104)

T. I./II. *mf* 1. PO - DNO KLI - SA, TVR - DA GRA - DA, SO - LIN - SKA JE PRO - DO - LI - NA, *ff* PRI - JE

B.

4

MNO - GO TU GO - DI - NA ZVO - NI - MIR - SE O - KRU - NI - O.

2. TU JE GOSPA OD OTOKA,
GROB KRALJICE TU JELENE,
TU SU SLAVNE USPOMENE
NAŠIH STARIH PRADIDOV'. 2 X

3. IZNAD SPLITA BILA GRADA
NA MARJANU TROBOJNICA:
TO J' HRVATSKA MILJENICA,
DIKA JU JE POGLEDAT'. 2 X

4. S ONU STRANU SINJE MORE,
KAŠTELANSKO RAVNO POJE:
SEDAN SELA POREDANO,
KANO SEDAN LABUDOV'. 2 X

5. KAŠTELANKE RANORANKE,
PO POJIMA BER'TE SMILJE
I KITITE NAŠE DVORE,
TROBOJNICU, BARJAK NAŠ. 2 X

2. PLANULA ZORA

Tekst: Antun Harambašić (1861. – 1911.)

Glazba: Vilko Novak (1865. – 1918.)

Inačica Pučkih pivača Gospe od Otoka – Solin

Snimio (27. srpnja 2021.) i transkribirao: Mirko Jankov

Solenne, con energia e ben ritmato (♩ ≈ 110)

T. I./II.

f PLA-NU-LA ZO- RA, SVA-NU- O DAN, PLA-NU-LA ZO- RA, SVA-NU-O DAN,

B.

5

SVE SE IZ NOĆ-NOG MR-TVI-LA BU - DI, ZBA-CI-MO I MI STO-LJE-TNI SAN!

9

BU DI-MO JED-NOM POT-PU-NI LJU-DI: U-STAJ-MO, BRA-ĆO, SAD NAM JE ČAS! U-STAJ-MO,

13

BRA - ĆO, SAD NAM JE ČAS! U-STAJ-MO, BRA - ĆO, SAD NAM JE ČAS! NE-KA SE

17 *poco rit.* . . . . . **Moderato** (♩ ≈ 86)

NA - ŠE O-ČIN-STVO VRA - TI, UZ NAS ĆE BI - TI, VO-DIT ĆE NAS!

21

UZ NAS ĆE BI - TI, VO - DIT ĆE NAS!

25 *poco a poco string. e cresc.*

BOG! BOG! **ff** BOG I HR - VA - TI!

Da Capo al Fine
(tempo primo)

Fine

3. NA SRID GRADA ŠIBENIKA

Autor teksta i glazbe nepoznat
 Inačica Pučkih pivača Gospe od Otoka – Solin
 Snimio (1. rujna 2020.) i transkribirao: Mirko Jankov

Tempo libero

Solo Ten. I.

T. I./II.

f 1. NA SRID GRA - DA ŠI - BE - NI - KA _____ ZE - LE - NI SE LO - VO - RI - KA: _

B.

Moderato (♩ ≈ 86)

Tutti, poco marcato

4

ff TI JOJ RE - CI DA JE JŪ - BIN, TI - JOJ RE - CI DA JE JU - BIN! OJ,

B.

8

MI - LA MI DAL - MA - CI - JO, ZA - BO - RA - VIT TE NE - ĆU JA, OJ,

B.

10

MI - LA MI DAL - MA - CI - JO, ZA - BO - RA - VIT TE NE - ĆU -

B.

13

JA! ZA - BO - RA - VIT TE NE - ČU - JA!

2. O, ANČICE ŽUTE KOSE,
SVA GOSPODA ANKU PROSE.
TI JOJ RECI DA JE JUBIN, TI JOJ RECI DA JE JUBIN;
OJ, MILA MI DJEVOJKO,
ZABORAVIT TE NEČU JA,
OJ, MILA MI DJEVOJKO,
ZABORAVIT TE NEČU JA.

3. SVA'KO JUBI ZLATO SVOJE,
JA ČU LJUBIT ŠTO JE MOJE.
TI JOJ RECI DA JE JUBIN, TI JOJ RECI DA JE JUBIN;
OJ, MILA MI DJEVOJKO,
ZABORAVIT TE NEČU JA,
OJ, MILA MI DJEVOJKO,
ZABORAVIT TE NEČU JA.

4. ZELENI SE GAJ

Autor teksta i glazbe nepoznat (tradicijska pjesma?)
 Inačica Pučkih pivača Gospe od Otoka – Solin
 Snimio (12. svibnja 2022.) i transkribirao: Mirko Jankov

Quasi lento (♩ ≈ 72)

T. I./II.

mf 1. ZE - LE-NI SE, ZE - LE-NI SE GAJ I U GA- JU, I U GA- JU RAJ,

B.

7

TAM' JE MO - JE, MO-JE MI-LE DRA - GE ZA - VI - ČAJ.

B.

MO - JE DRA - GE

2. A ŠTO ĆE MI GAJI U GAJU RAJ
 KAD JA NEMAM SVOJE MILE DRAGE ZAGRLJAJ.

3. PRISADI ĆU GAJI U GAJU RAJ,
 PA ĆU IMAT SVOJE MILE DRAGE ZAGRLJAJ.

4. OJ MJESEČE, OJ, PRIMI POZDRAV MOJ,
 OJ MJESEČE, OJ MJESEČE, POZDRAV MOJ!

5. TRI MALE DIVOJČICE

Tradicijski napjev

Zapisano prema kazivanju Ante Paraća Dinkova (r. 1952.)

Snimio (26. srpnja 2021.) i transkribirao: Mirko Jankov

Allegretto (♩ ≈ 82)

T. I./II.

I. TRI MA - LE DI - VOJ - ČI - CE RI - VON SU ŠE - TA - LE,

B.

4

A NJE - NE CR - NE O - ČI DRA - GOG SU GLE - DA - LE.

B.

8

2. ZA - ČEŠ - JAJ, MA - LA, KO - SU SA ČE - LA GA - RA - VA

B.

13

I PO - DAJ BI - LO - LI - ŠCE, DAJ DA GA JU - BIN JA.

B.

17

3. NE SPRE-MAJ, MA - LA, KRE - VET, NEG' LE - ZI NA DI - VAN,
 4. ČI - JA JE O - NO ZVI - ZDA ŠTA TA - KO DIV - NO SJA?

22

A JA ĆU PO - KRAJ TE - BE SNI - VA - TI SLA - TKI SAN.
 O - NO JE NA - ŠA ZVI - ZDA ŠTA SPA - JA SR - CA DVA!

6. VOLILO SE DVOJE MLADI'

Autor teksta i glazbe nepoznat / Tradicijska pjesma
Inačica Pučkih pivača Gospe od Otoka – Solin
Snimio (12. svibnja 2022.) i transkribirao: Mirko Jankov

Moderato (♩ ≈ 72)

The musical score is written for voice and piano. It features a treble and bass clef staff with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 7/4 time signature. The tempo is marked 'Moderato' with a quarter note equal to approximately 72 beats per minute. The score is divided into two systems. The first system contains the first two lines of the song, and the second system contains the next two lines. The lyrics are written below the notes. The piano accompaniment includes triplets and various rhythmic patterns.

T. I./II. *mf* 1.VO - LI - LO SE DVO-JE MLA - DI U GRA-DI - ĆU MA-LE-NOM

B.

3 JE-DNODRU-GOM O-BE-ĆA - LI VJE-RU, LJU - BAV DO_ GRO - BA.

2. ON JE NJOZI PISMU PIVA
UZ FRULICU MALENU,
ONA NJEMU VIJENAC PLELA
SVE OD CVIĆA ŠARENA.

3. JA TE JUBIN, DJEVO BAJNA,
VIŠE NEGO CIJELI SVIJET,
VIŠE NEGO SLAVUJ GORU,
VIŠE NEGO LEPTIR CVIJET.

4. AKO I TI JUBIŠ MENE,
SVANUT ĆE NAN SRITAN DAN,
VIŠE NIKAD NEĆE
RASTAVITI DVOJE NAS.

7. MILA MOJA, NAPOJ MENI KONJA

Autor teksta i glazbe nepoznat / Tradicijska pjesma
 Inačica Pučkih pivača Gospe od Otoka – Solin
 Snimio (26. svibnja 2022.) i transkribirao: Mirko Jankov

Moderato (♩ ≈ 100)   Adagio (♩ ≈ 60)

T. I./II.

mf 1. MI - LA MO-JA, NA-POJ ME NI KO-NJA, MI-LA MO-JA, NA-POJ ME-NI KO-NJA,

B.

4

f MI-LA MO-JA, NA - POJ ME-NI KO - NJA I NA KO-NJU SI - VO-GA SO - KO - LA.

B.

2. NE MOGU TI NAPOJITI KONJA
 NI NA KONJU SIVOGA SOKOLA.

3. KARAT ĆE ME MOJA STARA MAJKA,
 DA SAN PUNO NA VODICI STALA.

4. SLUŠAJ MENE, NAUČIT ĆU TEBE,
 KAKO ĆEMO PRILAGATI MAJCI:

5. DA SE VELO VIDRO RASUŠILO,
 A MALO SE NIJE ZATOPILO.

8. SVI CIGANI SVECA SLAVE

Autor teksta i glazbe nepoznat
Inačica Pučkih pivača Gospe od Otoka – Solin
Snimio (26. svibnja 2022.) i transkribirao: Mirko Jankov

Gioioso (♩ ≈ 100)

T. I./II.

mf 1. SVI CI-GA - NI SVE - CA SLA - VE, ČA - VRO - LE, ČA - VRO - LE,

B.

5

ČA - VRO - JU - TE JA - TO TI - JE, ČA - VRO - LE.

9

OJ _____ LE - LE! ĐU - KA LE - LE, ĐU - KA - LE

15

ĐU - KA PEN - DE ČER - NO LE - TE TER - MI - NE.

2. CIGO PRASE OGULIO, ČAVROLE... I KORITO IZDUBIO, ČAVROLE... OJ LELE! ...
3. KNEZU BRKE OBRIJALI, ČAVROLE... A KNEGINJI OBRVICE, ČAVROLE... OJ LELE! ...
4. ČERGU SU MU ZAPALILI, ČAVROLE... A DRUŽINU RASTIRALI, ČAVROLE... OJ LELE! ...

Literatura

- V. Balić 2016 Vito Balić, *Obilježja pučke popijevke u Splitu u prvoj polovini 20. st.*, Bašćinski glasi 12/1, Split 2016, 115-168.
- V. Bersa 1944 Vladoje Bersa, *Zbirka narodnih popievaka (iz Dalmacije)*, Zagreb 1944.
- J. Bezić 1974 Jerko Bezić, *Akulturacija kao mogućnost daljeg življenja folklorne glazbe*, Zvuk 2, Sarajevo 1974, 149-154.
- J. Bezić 1977 Jerko Bezić, *Dalmatinska folklorna gradska pjesma kao predmet etnomuzikološkog istraživanja*, Narodna umjetnost 14/1, Zagreb 1977, 23-54.
- J. Bezić 1996 Jerko Bezić, *Approaches to the People's Music – Life in Dalmatia (Croatia) in the Past and Present*, Narodna umjetnost 33/1, Zagreb 1996, 75-88.
- P. Z. Blajić 1996 Petar Zdravko Blajić, *Naprijed s glazbom (ljudi i događaji)*, Klis 1996.
- S. Bombardelli 1980 Silvije Bombardelli, *Neke karakteristike gradske dalmatinske pjesme*, Mogućnosti 27/6, Split 1980, 607-610.
- S. Bombardelli 1986 Silvije Bombardelli, *Od gregorijanike do dalmoida*, u: *20. festival dalmatinskih klapa Omiš*, programski katalog, Omiš 1986.
- N. Buble 1997 Nikola Buble, *Glazba kao dio života. Etnomuzikološke teme*, Split 1997.
- N. Buble 1999 Nikola Buble, *Dalmatinska klapska pjesma*, Split 1999.
- N. Buble 2009 Nikola Buble, *Dalmatinsko klapsko pjevanje*, u: Jelena Hekman (ur.), *Hrvatska glazba u XX. stoljeću*, Zagreb 2009, 267-304.
- N. Ceribašić 2009a Naila Ceribašić, *Izazovi tradicije. Tradicijska glazba i hrvatska etnomuzikologija*, u: Nikša Gligo – Dalibor Davidović – Nada Bezić (ur.), *Glazba prijelaza. Svečani zbornik za Evu Sedak*, Zagreb 2009, 69-78.
- N. Ceribašić 2009b Naila Ceribašić, *Povrh tekstualnog predstavljanja u etnomuzikologiji: Od epistemologije do angažmana i pragme*, Arti musices 46/2, Zagreb 2015, 185-201.
- J. Čaleta 1999 Joško Čaleta, *The Ethnomusicological Approach to the Concept of the Mediterranean in Music in Croatia*, Narodna umjetnost 36/1, Zagreb 1999, 183-195.
- J. Čaleta 2003 Joško Čaleta, *Klapa Singing and ča-val. The Mediterranean Dimension of Popular Music in Croatia*, u: Geoffredo Plastino (ur.), *Mediterranean mosaic. Popular Music and Global Sound*, Zagreb 2003, 241-267.
- J. Čaleta 2004 Joško Čaleta, *Klapsko pjevanje i ča-val – mediteranska dimenzija popularne glazbe u Hrvatskoj*, Bašćinski glasi 8/1, Split 2004, 225-248.

- J. Čaleta 2008 Joško Čaleta, *The »Klapa Movement« – Multipart Singing as a Popular Tradition*, Narodna umjetnost 45/1, Zagreb 2008, 147-148.
- J. Čaleta 2013 Joško Čaleta, *Klapsko pjevanje, tradicijski glazbeni fenomen urbane Dalmacije*, u: Vid Jakša Opačić (ur.), *Blaga Hrvatske. Neprocjenjiva prirodna i kulturna baština*, Zagreb 2013, 276-284.
- J. Čaleta 2021 Joško Čaleta, *Tradicijska glazba na tržištu u postsocijalističkoj Hrvatskoj: slučaj klapskog pjevanja*, u: Ozren Biti – Reana Senjković (ur.), *Transformacije rada: narativi, prakse, režimi*, Zagreb 2021, 317-338.
- J. Čaleta – J. Bošković 2011 Joško Čaleta – Jurica Bošković, *Mediterranski pjev. O klapama i klapskom pjevanju*, Zagreb 2011.
- P. Čaleta 2020 Petra Čaleta, *Klapsko pjevanje u gradu Splitu. Paradigmatski konteksti izvođenja i izgradnja klapskog identiteta grada*, diplomski rad na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu, <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:116:460279> (4. 6. 2024.), Zagreb 2020.
- T. Čičerić 2010 Tonči Čičerić, *Sprovodni napjev solinske Bratovštine*, Tusculum 3, Solin 2010, 147-165.
- T. Čičerić 2012 Tonči Čičerić, *Solinsko pučko pjevanje kao predmet melografskoga interesa u prvoj polovini 20. stoljeća*, Tusculum 5, Solin 2012, 149-176.
- T. Čičerić 2013 Tonči Čičerić, *Solinsko glagoljaško pjevanje na magnetofonskim snimkama Stjepana Stepanova iz 1964. godine*, Tusculum 6, Solin 2013, 191-214.
- T. Čičerić 2022 Tonči Čičerić, *Solinsko pučko pjevanje u kontekstu razvoja klapskoga pjevanja u Solinu od sredine 20. stoljeća do danas*, Tusculum 15, Solin 2022, 163-193.
- A. Dobronić 1947 Antun Dobronić, *Zbirka pučkih popijevaka Split – Kaštela – Trogir*, rukopis pohranjen u Institutu za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu, 1947.
- A. Dobronić 1948 Antun Dobronić, *Stručni izvještaj o muzičkom folkloru u prostoru Split – Kaštela – Trogir (sakupljenom na terenu i mjesecu decembru godine 1947. – za Etnografski muzej u Zagrebu)*, rukopis, 1948.
- N. Faller 1905 Nikola Faller (ur.), *Kolo. Sbirka izabranih hrvatsko-slovenskih mužkih sborova*, Zagreb 1905.
- H. Ganza 2020 Herci Ganza, *Nima vaki testamenta. Biografija Ljube Stipišića Delmate*, Zadar 2020.
- V. Gulin Zrnić 2006 Valentina Gulin Zrnić, *Domaće, vlastito i osobno: Autokulturna defamilijarizacija*, u: Jasna Čapo Žmegač – Valentina Gulin Zrnić – Goran Pavel Šantek (ur.), *Etnologija bliskoga. Poetika i politika suvremenih terenskih istraživanja*, Zagreb 2006, 73-95.
- M. Herndon 2000 Marcia Herndon, *The Place of Gender within Complex, Dynamic Musical Systems*, u: Pirkko Moisala – Beverly Diamond (ur.), *Music and Gender*, Urbana – Chicago 2000, 347-359.
- M. Jankov 2010 Mirko Jankov, *Glagoljaška glazbena baština u Solinu i njegovoj okolini*, Tusculum 3, Solin 2010, 133-145.
- M. Jankov 2011a Mirko Jankov, *Glazba i pjevanje*, u: Vinko Sanader – Marko Matijević (ur.), *Sto godina župe Gospe od Otoka – Solin*, Solin 2011, 187-201.

- M. Jankov 2011b Mirko Jankov, *Večernje koje se pjevaju u Vranjicu*, Tusculum 4, Solin 2011, 175-198.
- M. Jankov 2012 Mirko Jankov, *Stara solinska misa*, Tusculum 5, Solin 2012, 177-203.
- M. Jankov 2013 Mirko Jankov, *Nekoliko crkvenih pučkih napjeva iz Solina*, Tusculum 6, Solin 2013, 157-190.
- M. Jankov 2014 Mirko Jankov, *Pučki sprovodni napjevi iz Klisa*, Tusculum 7, Solin 2014, 165-190.
- M. Jankov 2015 Mirko Jankov, *Solinski pučki crkveni napjevi u Velikome tjednu*, Tusculum 8, Solin 2015, 203-224.
- M. Jankov 2016a Mirko Jankov, *O jeziče, spivaj virno! Pučko crkveno pjevanje u Klisu*, Klis 2016.
- M. Jankov 2016b Mirko Jankov, *Iz pučkoga crkvenog repertoara pjevača župe sv. Martina biskupa u Vranjicu*, Tusculum 9, Solin 2016, 191-221.
- M. Jankov 2017 Mirko Jankov, *Pjevana štenja u bogoslužnoj praksi župne crkve svetoga Martina biskupa u Vranjicu*, Tusculum 10/1, Solin 2017, 95-123.
- M. Jankov 2018 Mirko Jankov, *Pučki crkveni napjevi Jobova štenja za pokojne iz Klisa, Solina, Vranjica, Mravina-ca i Kučina – transkripcije i komparativna analiza*, Tusculum 11, Solin 2018, 233-254.
- M. Jankov 2019 Mirko Jankov, »Drugi život« dvaju tradicijskih crkvenih napjeva Puče moj (Prijekorâ) u izvedbi Vokalista Salone iz Solina, Tusculum 12, Solin 2019, 119-137.
- M. Jankov 2021 Mirko Jankov, *Pregled stanja pučkoga crkvenog pjevanja glagoljaških korijena u Solinu, Klisu, Vranjicu, Mravincima i Kučinama u 2020. godini*, Tusculum 14, Solin 2021, 167-219.
- M. Jankov 2022a Mirko Jankov, *Dva tradicijska kolendarska napjeva iz solinskoga područja u izvedbi Pučkih pivača Gospe od Otoka: kontinuitet i promjene glazbeno-kulturnoga i društveno-vjerskoga (kon) teksta*, Bašćinski glasi 17, Split 2022, 127-203.
- M. Jankov 2022b Mirko Jankov, *Iz riznice svjetovnoga repertoara Pučkih pivača Gospe od Otoka – Solin: Transkripcije i jezično-glazbena analiza osam tradicijskih napjeva (dio prvi: muški tekstovi)*, Tusculum 15, Solin 2022, 195-223.
- M. Jankov 2023 Mirko Jankov, *Iz riznice svjetovnoga repertoara Pučkih pivača Gospe od Otoka – Solin: Transkripcije i jezično-glazbena analiza jedanaest tradicijskih napjeva (dio drugi: ženski i dijaloški tekstovi)*, Tusculum 16, Solin 2023, 163-196.
- K. Kljenak – J. Vlahović 1979 Krešimir Kljenak – Josip Vlahović (ur.), *Zbornik dalmatinskih klapskih pjesama izvedenih na festivalima u Omišu od 1967. do 1976., I.*, Omiš 1979.
- F. K. Kuhač 1881 Franjo Ksaver Kuhač (prir.), *Južno-slovenske narodne popievke: većim ih dielom po narodu sam sakupio, ukajdio, glasovirsku pratnju udesio te izvorni tekst pridodao Fr. Š. Kuhač*, Zagreb 1881.
- L. Malvić 2021 Luka Malvić, *Historijat organizacije Hrvatskog junaka na Sušaku*, Časopis za povijest Zapadne Hrvatske 16, Rijeka 2021, 61-101.

- M. Marić 2001 Mirna Marić, *Melodika urbane pučke pjesme. Dalmatinska tradicionalna klapska pjesma*, Rijeka 2001.
- J. Martinić 1982 Jerko Martinić, *Glagolitische Gesänge Mitteldalmatiens, Teil I (Text), Teil II (Noten)*, Regensburg 1982.
- J. Martinić 2011 Jerko Martinić, *Pučki napjevi misa iz srednje Dalmacije u kontekstu glagoljaške tradicije*, Zagreb 2011.
- J. Martinić 2014 Jerko Martinić, *Glagoljaško-tradicijsko pjevanje Jutarnja i Večernja (zazivi – psalmi – himni – kantici) na području Srednje Dalmacije (šire područje Splita, otoci Brač i Hvar), Transkripcije [I.], Analitički osvrt na transkripcije [II.]*, Zagreb 2014.
- J. Martinić 2015 Jerko Martinić, *Kolendarski napjevi srednje Dalmacije*, Solin 2015.
- M. Matijević 2011 Mario Matijević, *Svećenici – pastoralni djelatnici*, u: Vinko Sanader – Marko Matijević (ur.), *Sto godina župe Gospe od Otoka – Solin*, Solin 2011, 117-124.
- M. Matijević – M. Domazet 2006 Marko Matijević – Mladen Domazet, *Solinska svakodnevica u osvit novoga doba*, Solin 2006.
- V. Milin Ćurin 1994 Vedrana Milin Ćurin, *Spontanost – bitno obilježje folklorosti (s primjerima klapske pjesme u spontanom izvođenju)*, Bašćinski glasi 3, Split 1994, 217-235.
- M. Milošević 2011 Maja Milošević, *Repertoar za klape na festivalu Večeri dalmatinske pisme – Kaštela (1999.-2008.)*, *Arti musices* 42/2, Zagreb 2011, 209-235.
- J. Mirošević 1996 Josip Mirošević, *Dalmatinska klapska pjesma šlagerske provenijencije*, Bašćinski glasi 5, Split 1994, 285-298.
- M. Povrzanović 1989a Maja Povrzanović, *Dalmatinsko klapsko pjevanje, promjena konteksta*, *Etnološka tribina* 19/12, Zagreb 1989, 89-98.
- M. Povrzanović 1989b Maja Povrzanović, *Dalmatian Klapa Singing. Changes of Context*, u: Dunja Rihtman-Auguštin – Maja Povrzanović (ur.), *Folklore and Historical Process*, Zagreb 1989, 159-170.
- M. Povrzanović 1990 Maja Povrzanović, *O čemu govore komponirane klapske pjesme*, u: Tomislav Đurić (ur.), *Rad 37. kongresa Saveza udruženja folklorista Jugoslavije – Plitvička jezera 1990.*, Zagreb 1990, 274-278.
- M. Povrzanović 1991 Maja Povrzanović, *Regionalni, lokalni i individualni identiteti. Primjer klapskog pjevanja*, u: Dunja Rihtman-Auguštin (ur.), *Simboli identiteta. Studije, eseji, građa*, Zagreb 1991, 105-120.
- J. Primorac 2010a Jakša Primorac, *Klapsko pjevanje u Hrvatskoj: povijesni, kulturnoantropološki i estetski aspekti*, doktorska disertacija, Zagreb 2010.
- J. Primorac 2010b Jakša Primorac, *O estetici klapskog pjevanja*, *Narodna umjetnost* 47/2, Zagreb 2010, 31-50.
- J. Primorac 2013 Jakša Primorac, *Poj ljuveni – Pučko pjevanje u renesansnoj Dalmaciji*, Split 2013.
- Lj. Stipišić 2002 Ljubo Stipišić (ur.), *Pučki crkveni i svjetovni pjevači Solina. Pivači Salone. Glagoljaško pjevanje Solina*, Solin 2002.

- Lj. Stipišić Delmata 2012   Ljubo Stipišić Delmata, *Anima Delmatica*, Zagreb 2012.
- J. Stock 2008   Jonathan Stock, *New Directions in Ethnomusicology: Seven Themes toward Disciplinary Renewal*, u: Henry Stobart (ur.), *The New (Ethno)musicologies*, Lanham Md. 2008, 188-206.
- D. Tambača 2021   Duško Tambača, *Pismo moja, hrli tamo*, Omiš 2021.
- J. Veršić 1991   Veršić, Josip, *O klapskom pjevanju*, u: Nikola Buble (ur.), *Zbornik dalmatinskih klapskih pjesama izvedenih na festivalima u Omišu od 1977. do 1986., II.*, Omiš 1991, 969-971.
- A. Zaninović 1938   Antonin Zaninović, *Nekoliko kolenda iz Dalmacije. Solin*, Sveta Cecilija XXXII/6, Zagreb 1938, 182-183.
- L. Županović 1977   Lovro Županović, *O tonalnim osnovama tzv. dalmatinskog narodnog melosa, Čakavska rič 7/1*, Split 1977, 65-78.

Summary

Mirko Jankov

From the repertoire of the Pučki pivači Gospe od Otoka – Solin: Eight reinterpreted songs

Key words: Solin, Pučki pivači Gospe od otoka, folk secular singing, klapa singing, composed songs, musical adaptations (arrangements)

This paper investigates and analyses eight songs (*Podno Klisa; Planula zora; Na srid grada Šibenika; Zeleni se gaj; Tri male divojčice; Volilo se dvoje mladi; Mila moja, napoj meni konja; Svi Cigani Sveca slave*) that the singers group Pučki pivači Gospe od Otoka from Solin have known and performed for many years, having learned and (re)interpreted them at the time between the two World Wars. Alongside their original repertoire of traditional church and secular songs, for which they are best known and recognized, the *Pučki pivači* have adopted a collection of songs of both known and unknown authorships, some of the titles, however, originating from other regions. In practice, as well as in personal consciousness, the singers have gradually adapted and reshaped them into something of «their own» and, therefore, distinctly of Solin. A comparison with the musical characteristics of some of the original songs available to us reveals the modifications and adaptations that previous generations of *Pučki pivači* applied in their performances and that have been preserved up to the present day. Through long-term repetition and performance consolidation of these song variants - mostly three-part - distinctive stylistic and performance traits have been achieved, which also characterize Solin's traditional songs, especially those of secular, (proto)klapa origin. The songs studied are presented here for the first time with transcriptions, alongside their performance, historical, and social contexts. Building partly on previous knowledge, this article, primarily as the result of field research, aims to give public visibility to the selected segment of the *Pučki pivači* repertoire and offer new interpretations. Moreover, it seeks to provide both the bearers of the songs and the local, wider, and academic communities with insights into various components (especially graphical) of the specific part of the Solin's musical heritage, thereby contributing to its better preservation.

Translated by Radovan Kečkemet

